

EUROSÜSTEEM

Eesti pangad ja majanduse rahastamine

Maive Rute

Teistmoodi Paldiski 2020
26.08.2020

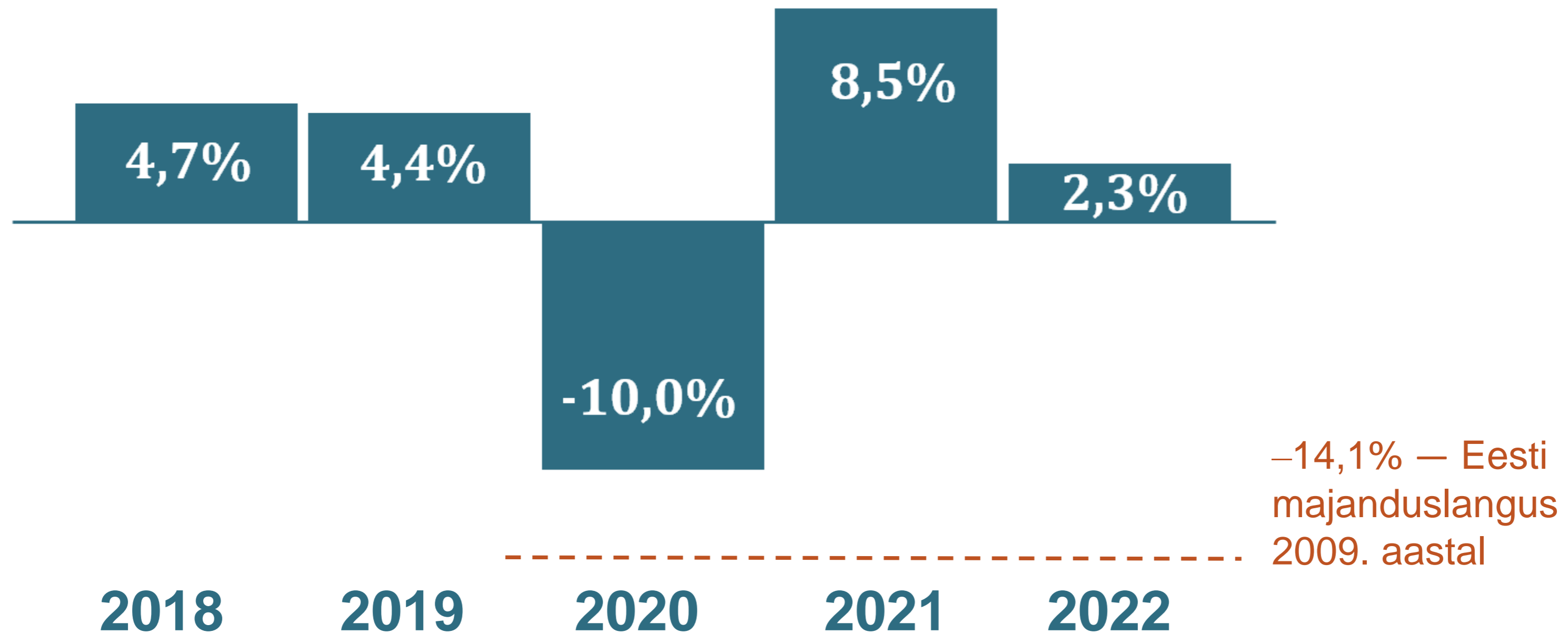

MILLISES SEISUS ON EESTI MAJANDUS JA PANGAD TÄNA?

EESTI MAJANDUS KAHANEB EESTI PANGA JUUNIPROGNOOSI JÄRGI SEL AASTAL 10%

KRIISIEELNE TASE SAAVUTATAKSE 2022. AASTA KESKEL

MAJANDUSKASV

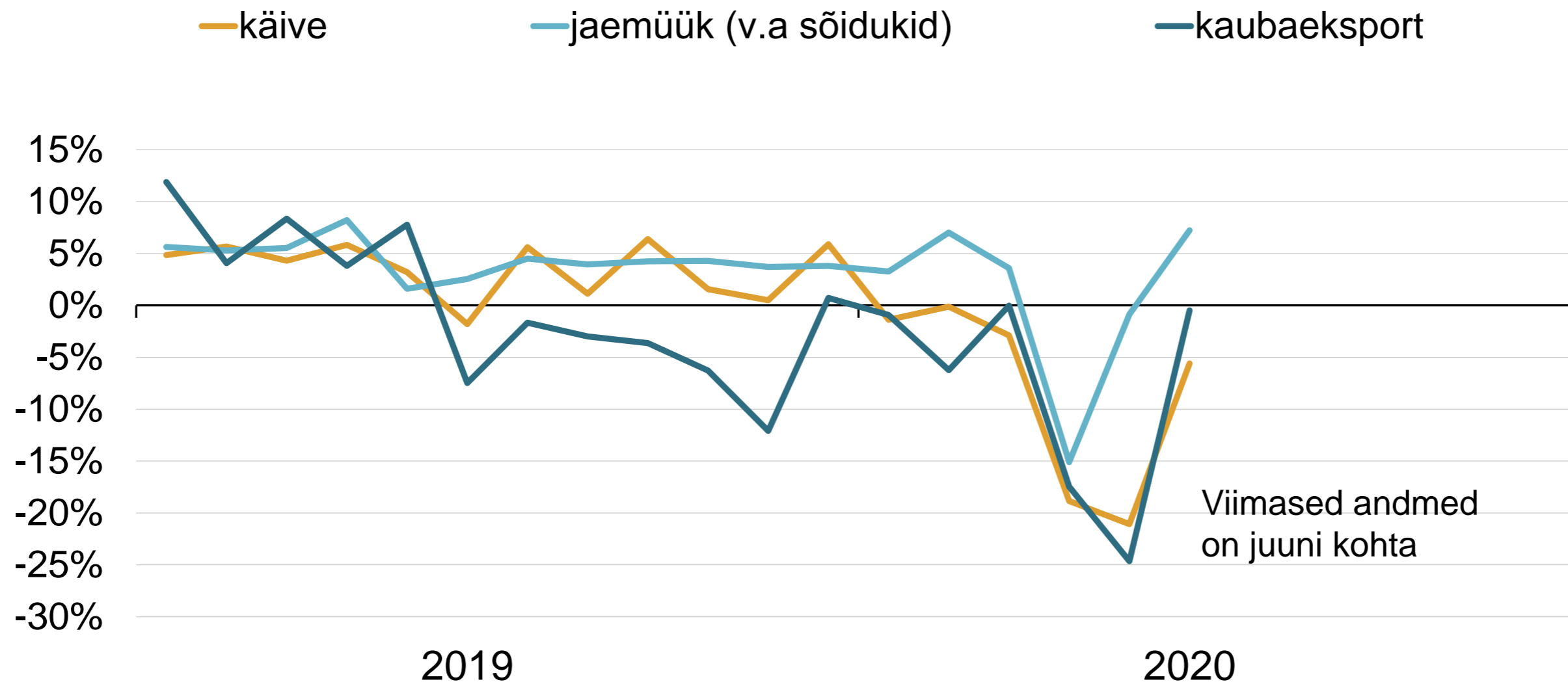
Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

VIIMASTEL KUUDEL ON NÄHA OLNUD MAJANDUSE TAASTUMISE MÄRKE, AGA VIIRUSE TEINE LAINE MEIL VÕI MUJAL VÕIB KAASA TUUA KA PROGNOOSITUST HALVEMA TULEMUSE

- Sisenõudlus on viimastel kuudel edenenud ja ka eksport on mõnevõrra taastunud

Ettevõtete käibe, jaemüügi mahu ja kaubaeksporti aastane muutus

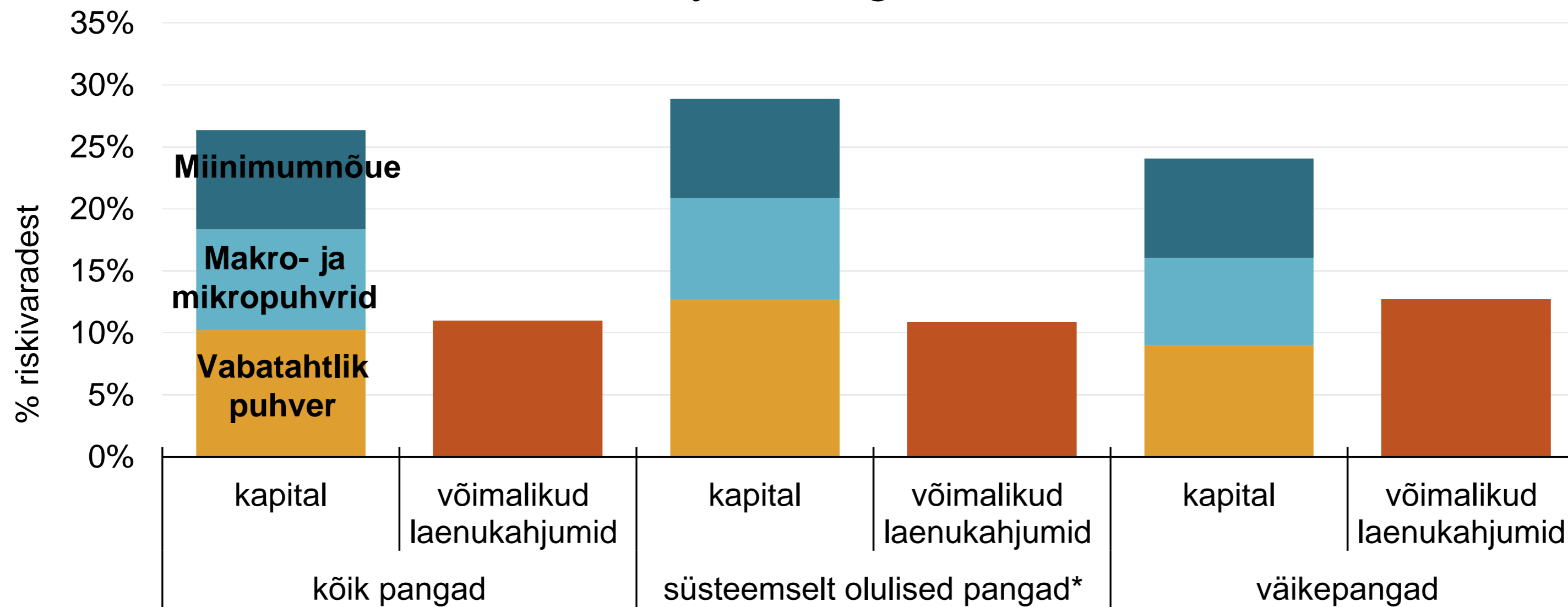

Allikad: Eesti Pank, maksu- ja tolliamet, statistikaamet.

EESTI PANGANDUSSEKTOR SAAB HAKKAMA KA PROGNOOSITUST KEERULISEMA STSENAARIUMI KORRAL

Tugevatel pankadel on väga tähtis roll kriisi ületamises ja majanduse taastumises!

Pangandussektori kapitaliseeritus ja võimalikud laenukahjumid eeldusel, et majandus langeb 14%

* Süsteemselt olulised pangad on Swedbank AS, AS SEB Pank, Luminor Bank AS ja AS LHV Pank.

Allikas: Eesti Pank

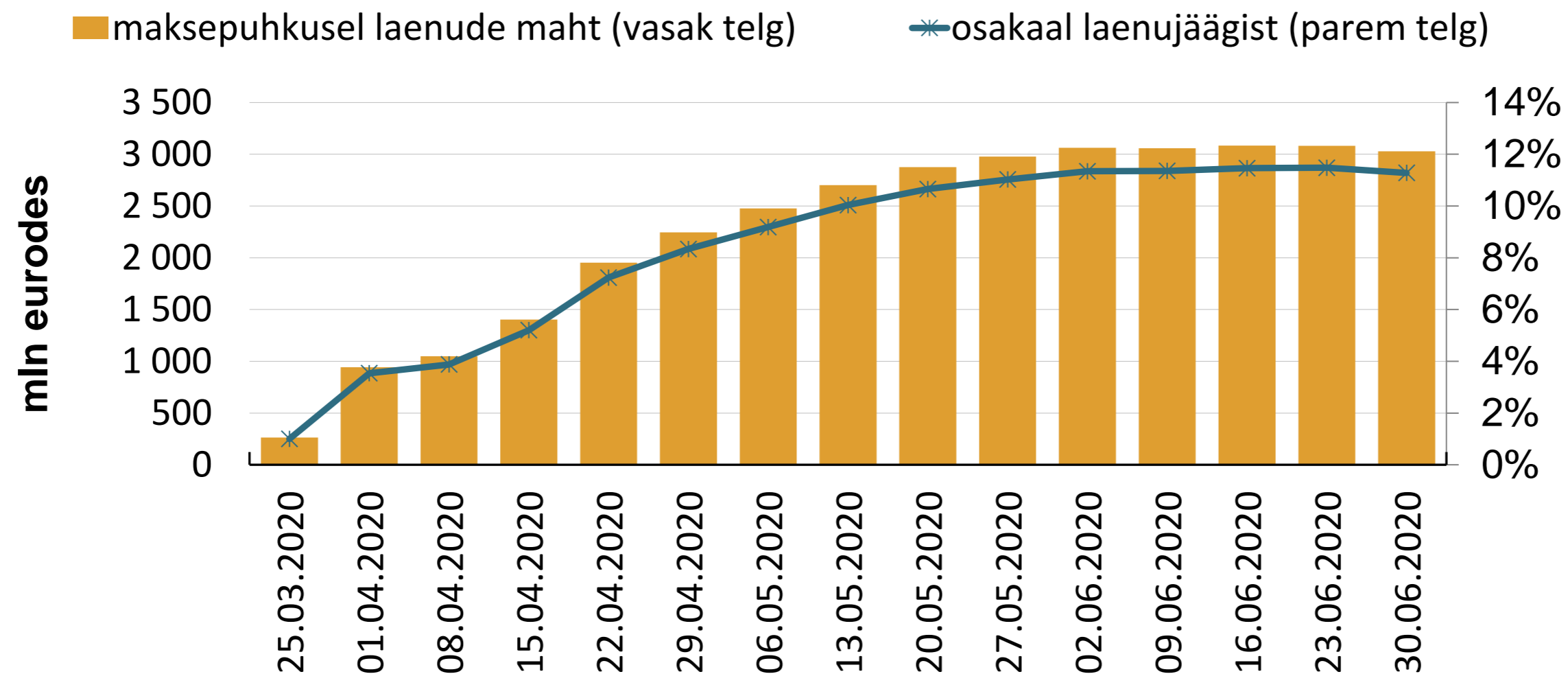

EUROSÜSTEEM

PANGAD ON ANDNUD ETTEVÕTETELE JA MAJAPIDAMISTELE ULATUSLIKULT MAKSEPUHKUSI

- Maksepuhkuste andmises leppisid pangad kokku vabatahtlikult
- Ettevõtete maksepuhkuste taotlused moodustavad 20% nende laenujäägist, majapidamiste omad aga 5%

Maksepuhkusel olevate ettevõtete ja majapidamiste laenude maht

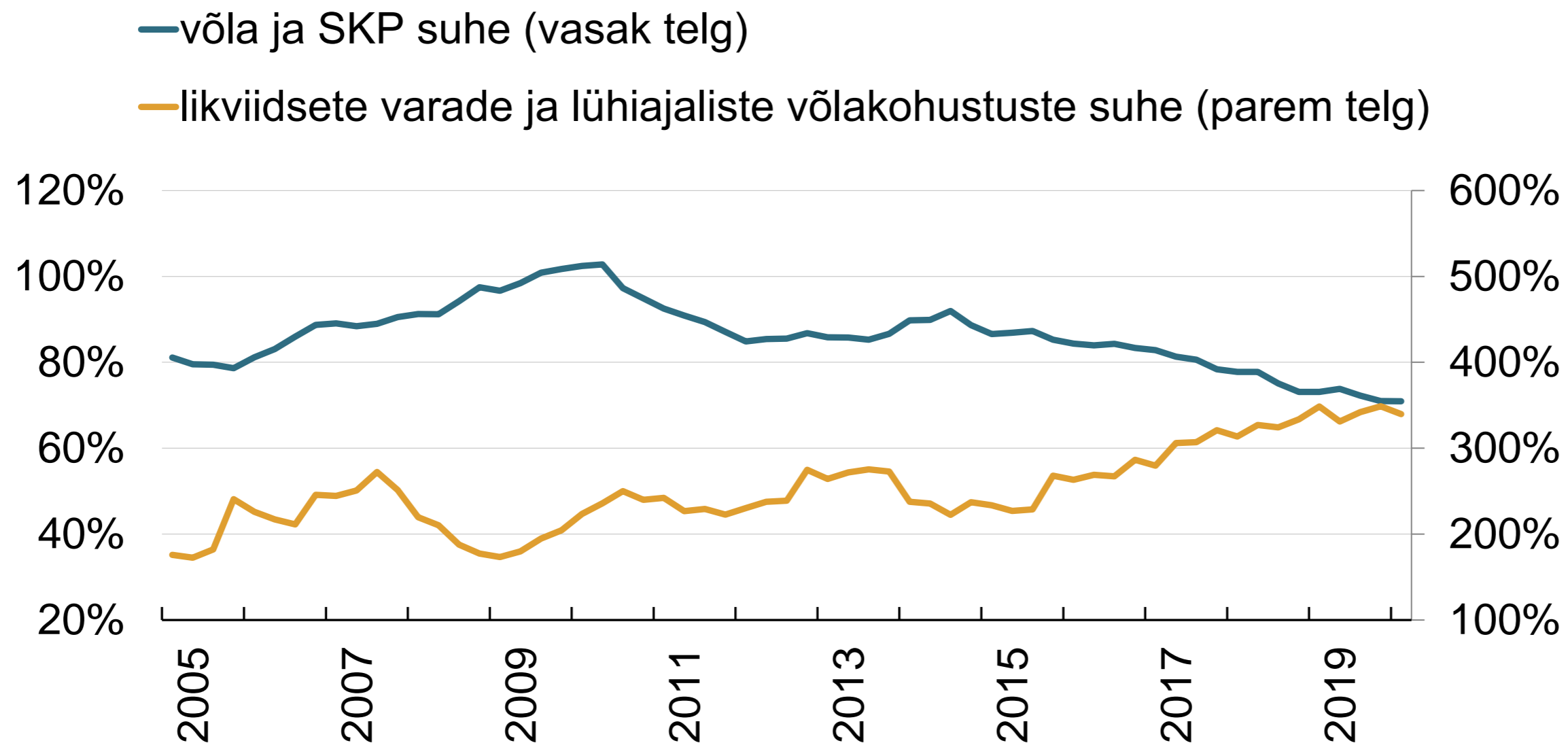

Allikas: Finantsinspeksioon.

ETTEVÖTETE FINANTSSEIS OLI ENNE PRAEGUST KRIISI MÄRKSA PAREM KUI KÜMMME AASTAT TAGASI

- Võlakoormus oli madalam ja likviidsus kõrgem
- Ettevõtete hoiused on ka viimastel kuudel kiiresti kasvanud
- Kuigi selles on palju positiivset, kajastab see ühtlasi ka madalat investeerimisaktiivsust

Ettevõtete võlakoormus ja likviidsus

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

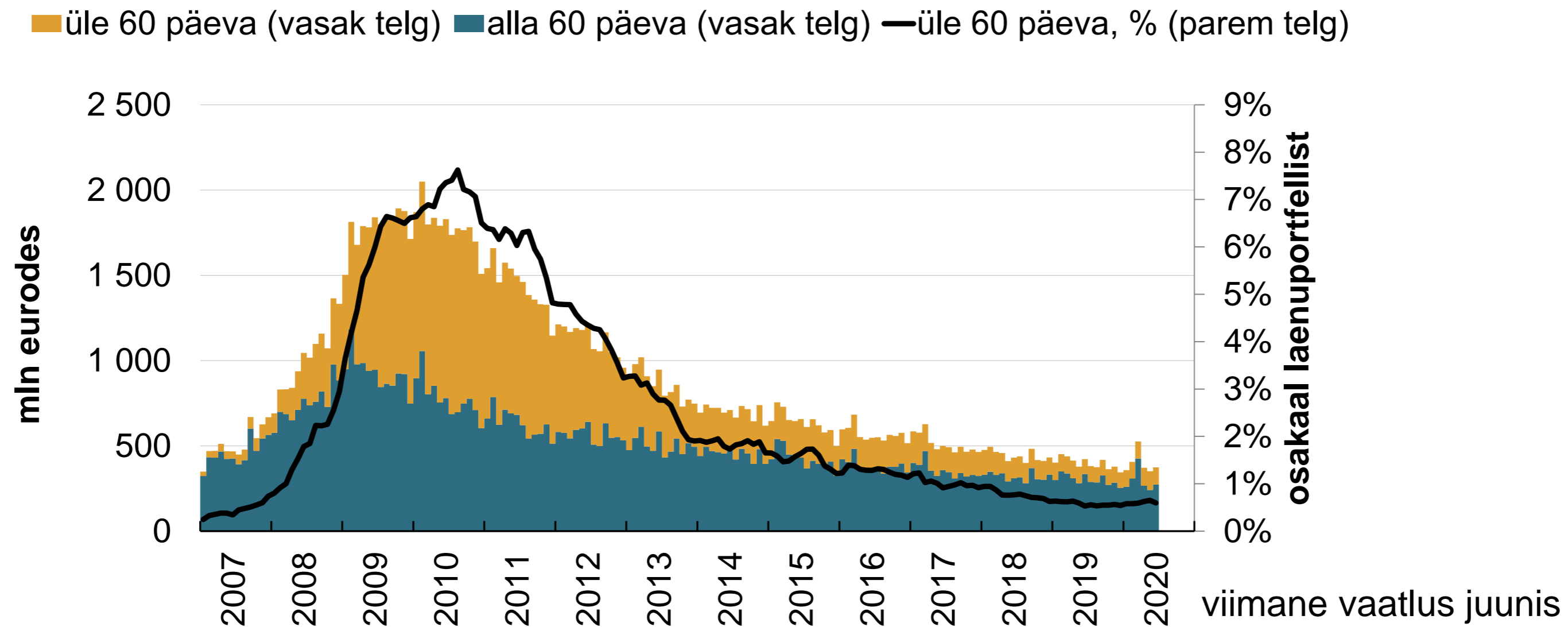

EUROSÜSTEEM

SENI ON ETTEVÕTTED JA MAJAPIDAMISED LAENUMAKSETEGA HÄSTI HAKKAMA SAANUD JA TAGASIMAKSETEGA HILJAKS JÄÄNUD KLIENTE ON VÄHE

- Põhjused: ettevõtete ja majapidamiste finantsseis oli enne kriisi hea, pangad on võimaldanud ulatuslikult maksepuhkusi ja intressimäärad on endiselt väga madalad

Maksetähtaega ületanud laenude maht reaalsektoris

Allikas: Eesti Pank.

PRAEGUSED TRENDID JA EDASISED ARENGUSUUNDUMUSED

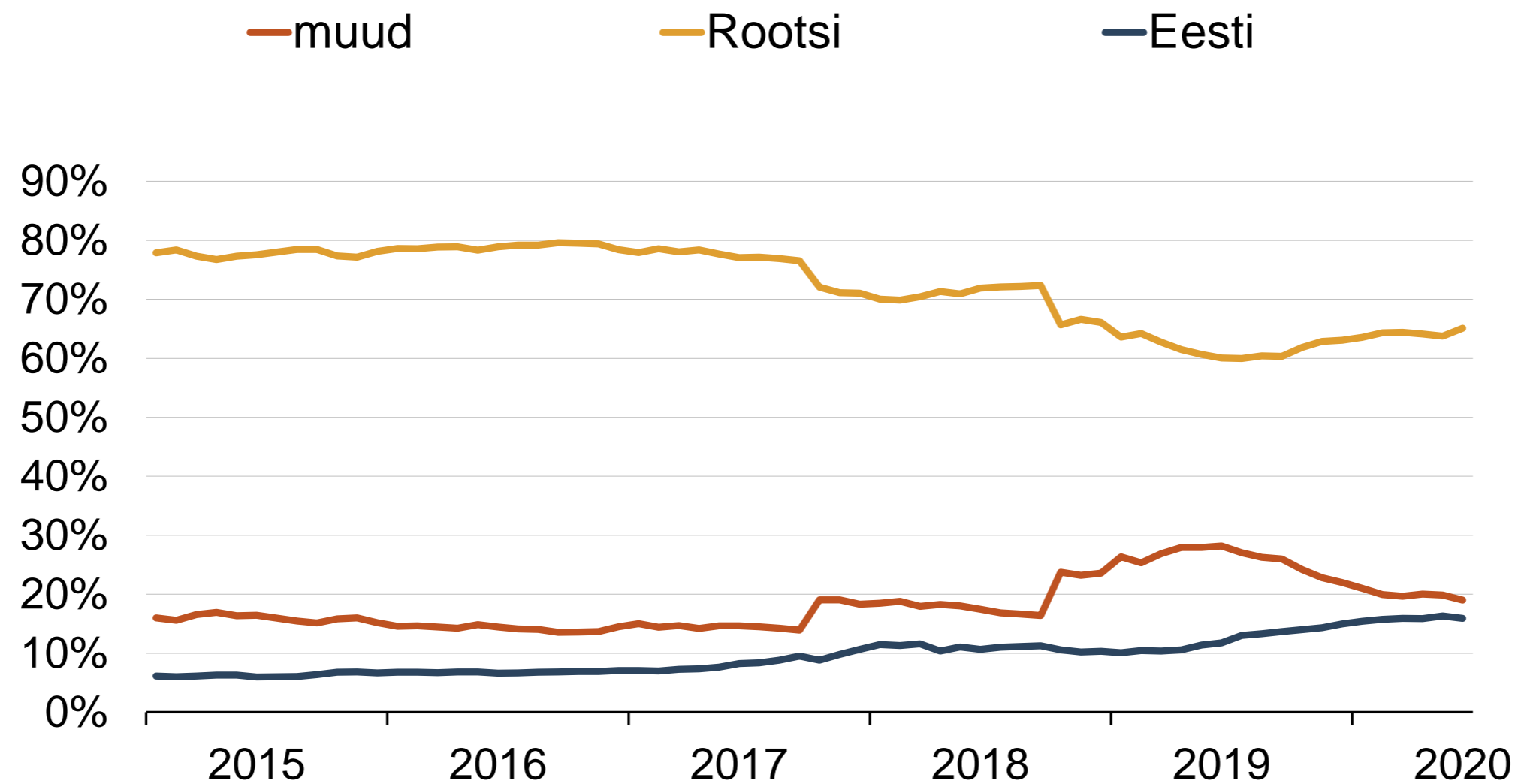
- Finantssektor mitmekesisistub
- Avalik sektor toetab investeringute tegemist ja kriisist väljumist
- Rohepööre mõjutab meid kõiki

MITU VÄLISMAIST PANKA ON KAS EESTIST LAHKUNUD VÕI OMA ÄRITEGEVUSE ÜHENDANUD. SAMAS ON JUURDE TULNUD KODUMAISEL KAPITALIL PÕHINEVAID PANKU

- Eesti kapitalil põhinevate pankade turuosa on viimase viie aastaga pea kolmekordistunud

Pangandussektori varade jaotus enamusaktsionäri residentsuse järgi

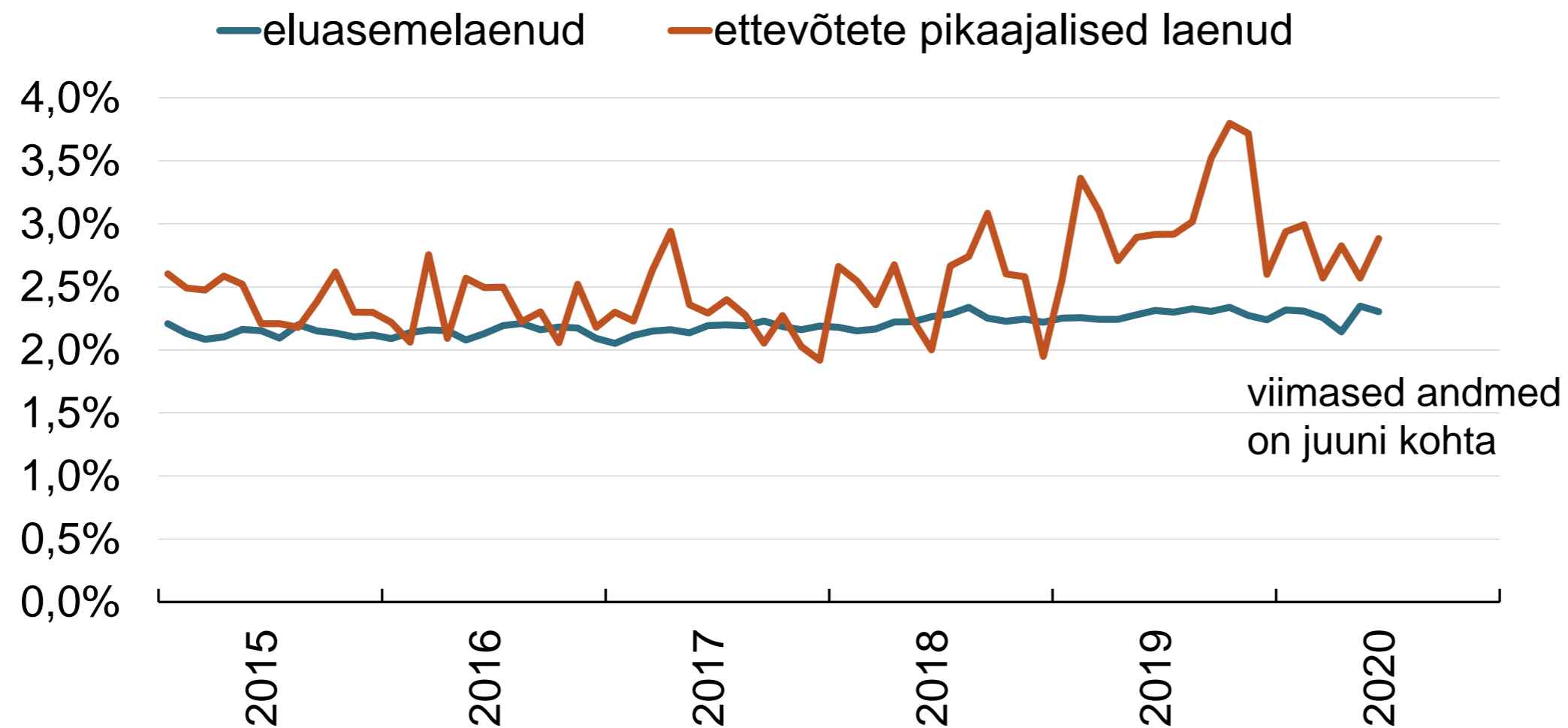

Allikas: Eesti Pank.

MUUTUSED PANGANDUSTURUL TÕID KAASA KONKURENTSI MÕNINGASE VÄHENEMISE JA INTRESSIMÄÄRADE TÕUSU

- Tänu väga madalale baasintressimäärale on koguintress siiski väike ja kriisieelne suhteliselt kiire laenukasv peegeldas laenude head kättesaadavust
- Koroonakriisi ajal keskmine intressimarginaal ei tõusnud
- Mõneaastases ettevaates peaks intressimarginaalid konkurentsisureve tõttu taas langema hakkama

Pangalaenude keskmine aastaintressimäär

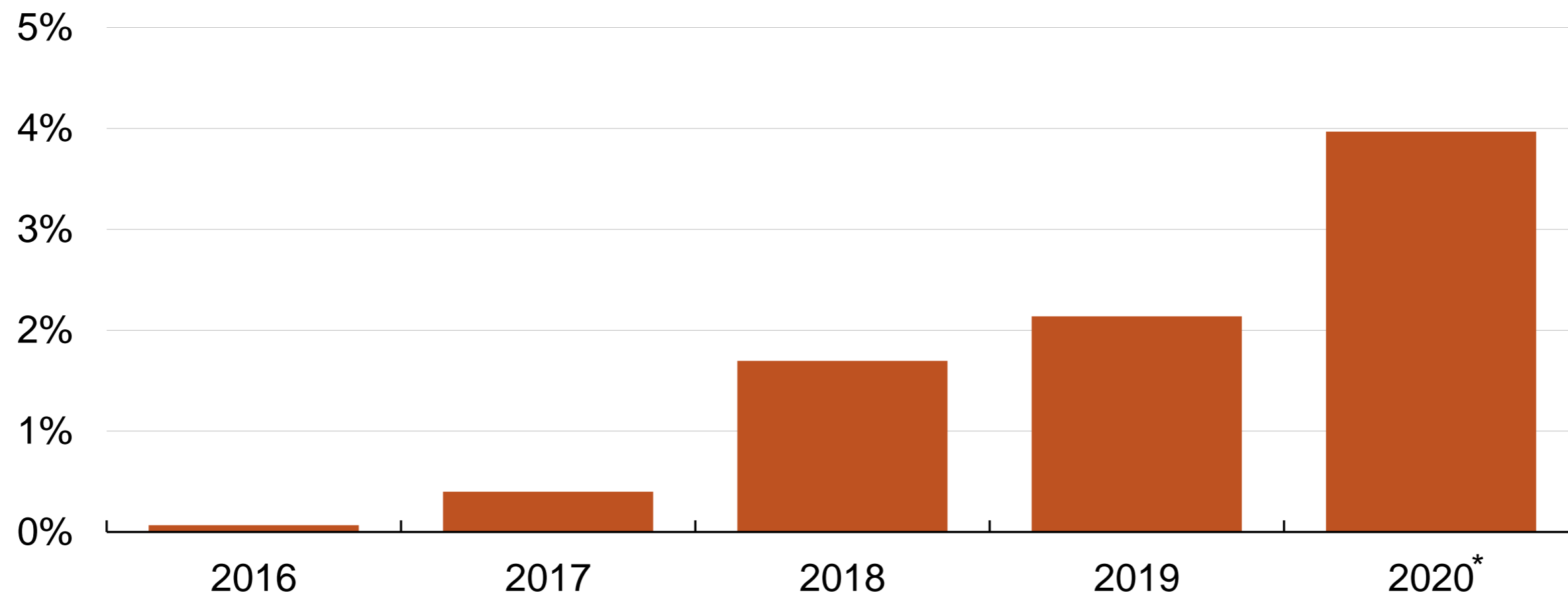
Allikas: Eesti Pank.

PANGAD ON RAHASTAMISSTRUKTUURI MITMEKESISTANUD

- 2019. aasta lõpus muutus võimalikuks Eesti seadusandluse alusel pandikirju väljastada
- Pandikirjaturud on näidanud stabiilsust ka kriisiperioodidel, ehk tegu on hea ja kulutõhusa instrumendiga, mida pangad saavad kasutada hoiuste ja emapankade põhise rahastamismudeli mitmekesistamiseks

Emiteeritud võlaväärtpaberite osakaal pankade kohustustes

*2020. aasta andmed on juuni lõpu seisuga.

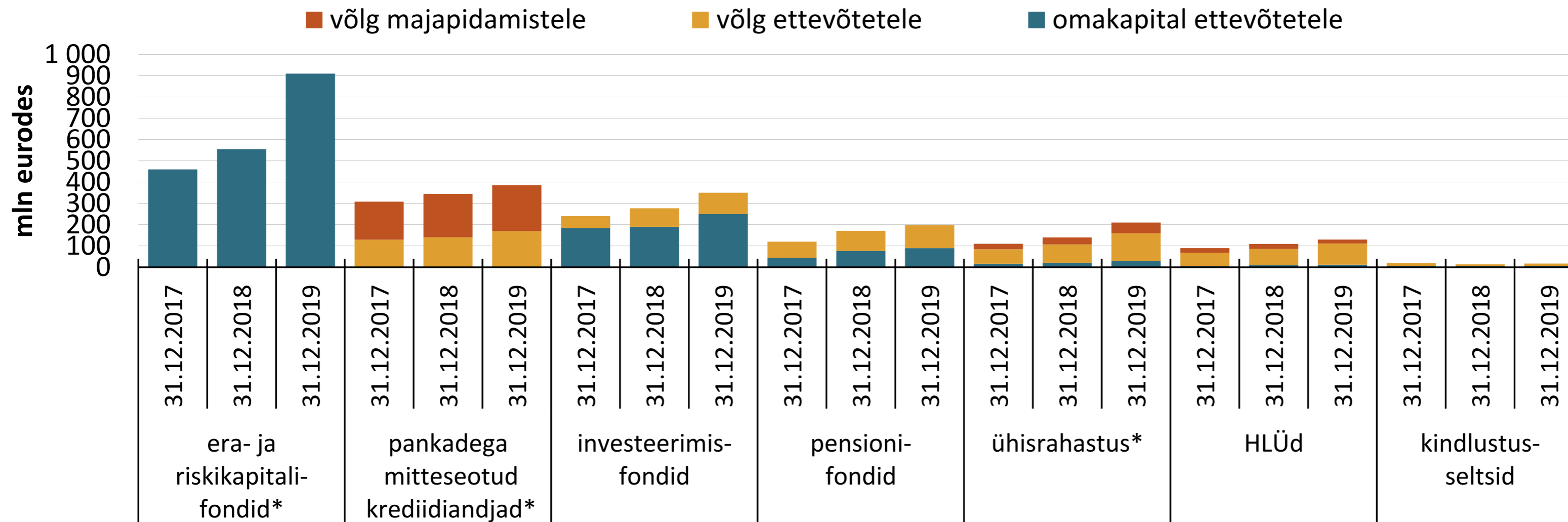
Allikas: Eesti Pank.

PANGANDUSE KÕRVAL TÕSTAB JÄRJEST ENAM PEAD KA MUU FINANTSVAHENDUS

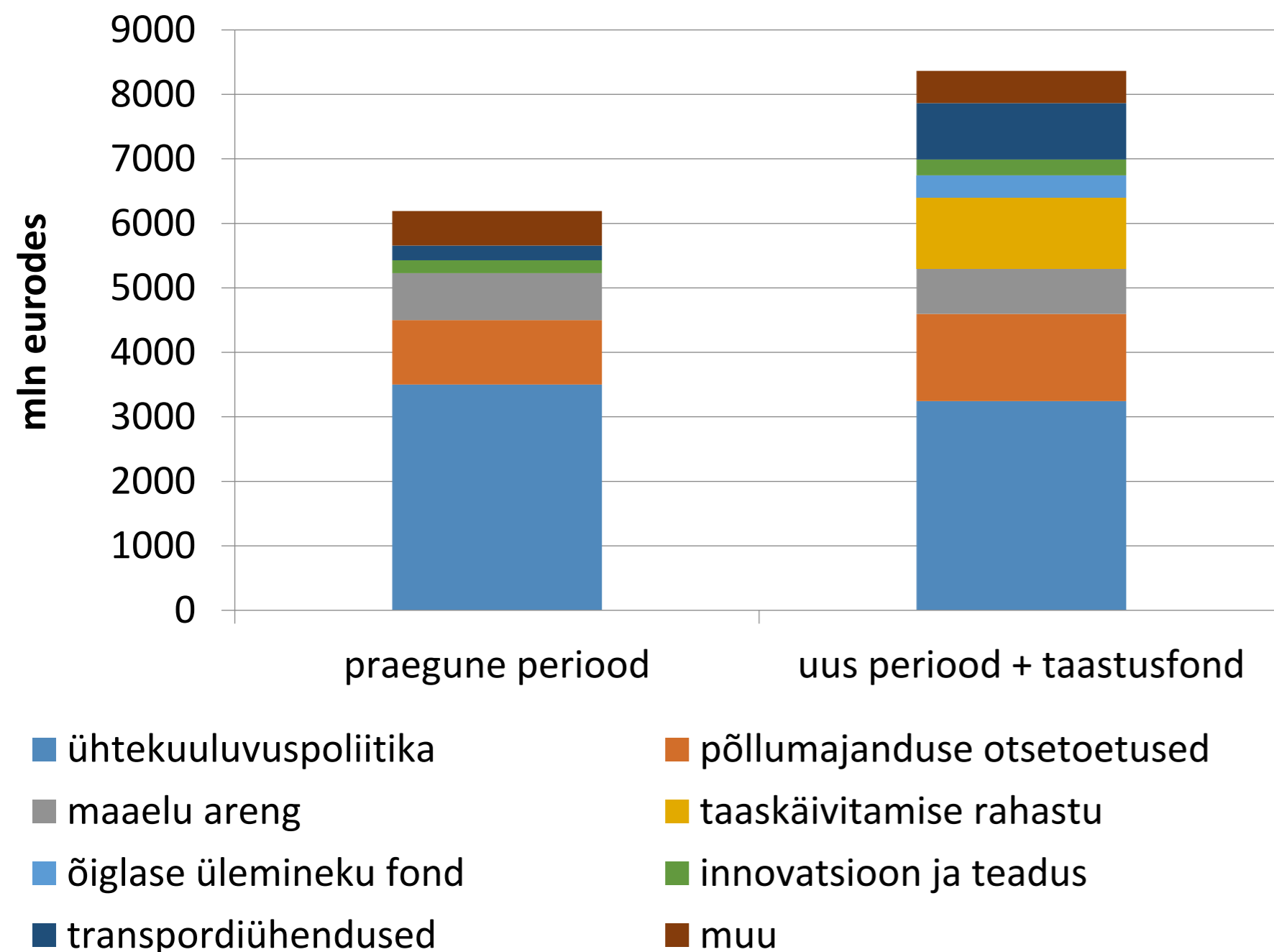
- Eesti majanduse rahastamine põhineb suuresti siinsel pangandussektoril, s.t pangandusvälise finantsvahenduse roll on seni olnud tagasihoidlik
- Sellel on mitmeid põhjusi, kuid peamised on ilmselt Eesti ettevõtete väiksus, hästi toimiv pangandussektor ja kuni viimaste aastateni ka tõenäoliselt inimeste tagasihoidlikud säästud

Pangandusvälise finantsvahenduse poolt Eesti reaalsektori ettevõtetele ja majapidamistele vahendatud rahastuse jääk

AVALIK SEKTOR TOETAB INVESTEERINGUTE TEGEMIST.

EUROOPA LIIDU TOETUSTE MAHT KASVAB KOOS TAASKÄIVITUSE RAHASTUGA UUEL PERIOODIL KOLMANDIKU VÕRRA

- Ajavahemikus 2021–2027 oleks Eestil ELi eelarvest võimalik saada ligikaudu 6,8 mld eurot ning taaskäivituse kokkuleppes 1,5 mld eurot
- Osad valdkonnad saavad rahastust mõlemast allikast
- Lisaks on võimalik kasutada Euroopa Komisjoni poolt vahendatavat laenu (ligi kaks miljardit eurot)

EUROALA KESKPANGAD PAKUVAD MAJANDUSELE SENISEST SUUREMAT TUGE. VALITSUS ON VÕTNUD RIIGISISESEID TOETUSMEETMEID

- Euroala keskpangad:
 - Kommertspankadele pakutakse laenu tavapärasest soodsamatel tingimustel
 - Täiendavad varaostud pandeemia majandusmõjude ohjeldamiseks
 - Rahapoliitika aitab parandada nii inimeste, ettevõtete kui ka valitsuse rahastamistingimusi ning soodustab investeringuid ja tarbimist nii Eestis kui ka mujal euroalal
- Valitsus on rakendanud märkimisväärseid toetusmeetmeid:
 - Toetusmeetmed on olnud vajalikud, aga tuleks jälgida, et ei sekkutaks liigselt eraturule ja et tagataks riigirahanduse jätkusuutlikkus
 - Toetusmeetmed võiks olla tulevikku vaatavad

KLIMAMUUTUSTEGA ARVESTAMISEST EI PÄÄSE KEEGI

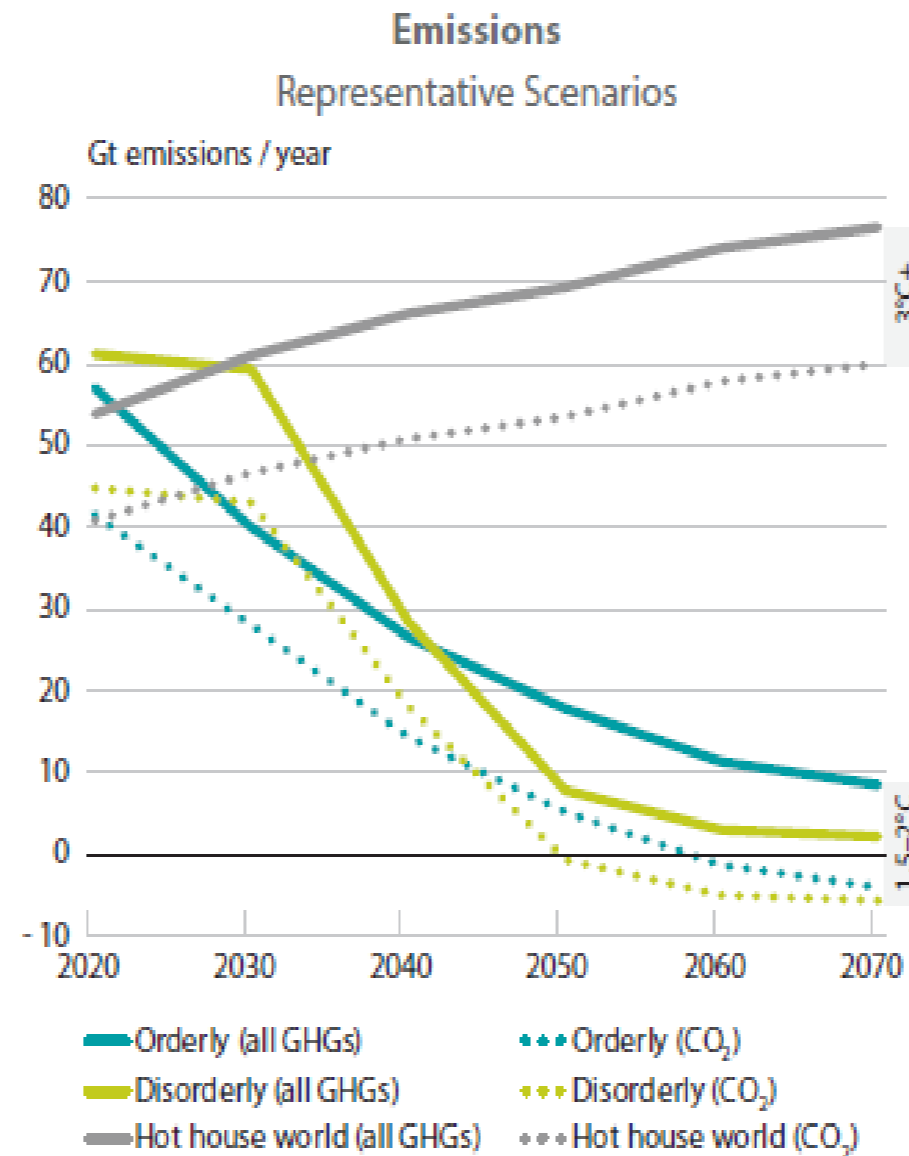
Kliima soojenemine toob kaasa

äärmuslike ilmaolude sagenemise, eluks mittekõlblike alade laienemise ning joogiveevarude vähenemise. Samal ajal kasvab rahvastik ja ka globaalne migratsioon (inimesed, loomad, taimeliigid, haigused jne)

Tugevnev mõju maailma majandusele ja finantssüsteemile

Klimastsenaariumid ja mõõdikud?

- Killustatud vaade
- Ülipikaajaline ja senisest laiapõhjalisem prognoosimine vajab uusi oskusi ja uut tüüpi andmete kogumist/kombineerimist
- Euroopa Keskpangade Süsteemi ja globaalse rohevõrgustiku (NGFS) panus

Source: IIASA NGFS Climate Scenarios Database, using marker models.

Mapping of the representative scenarios to the Framework

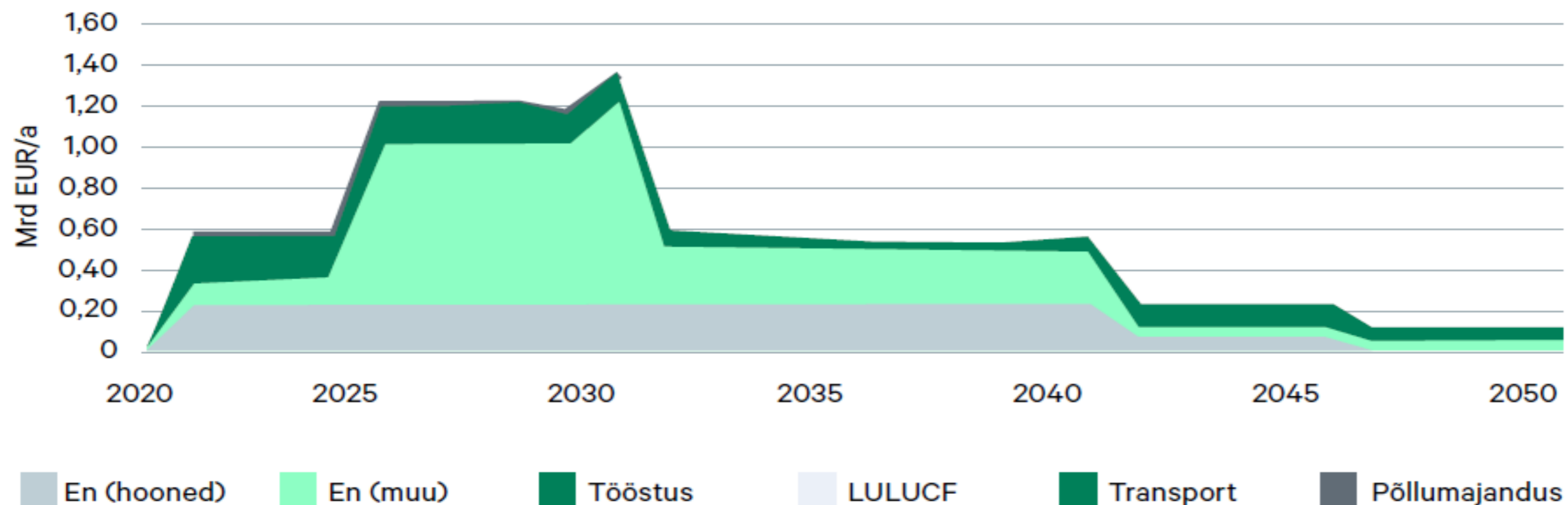

KLIIMAMUUTUSTE LEEVENDAMINE JA KOHANEMINE PAKUB UUSI VÕIMALUSI

- Eesti ambitsioon: roheline (=süsinikuneutraalne) majandus?
 - Muutunud ja uued ärivõimalused
 - Ümberorienteerumine on vajalik
 - Kiire ümberorienteerumine annab eelise
- Eestis on piisavalt oskusi ja teadmisi uute lahenduste loomiseks
- Eesti panus regioonis ja/või globaalselt

KLIMADISKUSSIOON ON JÕUDNUD FINANTSSEKTORISSE: INVESTEERINGUD JA RISKID

- Finantssektoris on kliimarisikid materiaalsed, mõjutades finantsotsuseid, riskikaalusid ja kapitalinõudeid
- Keskkonna, sotsiaalse arengu ja juhtimiskvaliteediga seotud finantsinstrumentide(nt rohevõlakirjade turu) järsk kasv (2019. aastal 60% ettevõtete uutest emissioonidest)
- Investeeringute vajadus Eestis aastani 2050 on hinnanguliselt 17,3 mld eurot, millest suurem osa läheks elektri-/energiatootmisse, hoonetesse ja transporti

Investeeringute vajadus Eestis süsinikuneutraalsuse saavutamiseks.
Allikas: Stockholmi Keskkonnauuringute Instituut, september 2019.

EUROSÜSTEEM

AITÄH!

